

Kennis voor een duurzame toekomst van de Wadden

Integrale kennisagenda van de Waddenacademie

De Waddenacademie

Een instituut van de KNAW (opgericht in 1808)

De KNAW:

1. Geleerdenplatform

1. Adviesorgaan van de overheid

1. Koepelorganisatie voor zo'n 20 onderzoeksinstituten

Doelstellingen Waddenacademie:

- het identificeren van domeinoverstijgende kennisleemtes ten behoeve van de duurzame ontwikkeling van het Waddengebied en het articuleren van voor het Waddengebied relevante onderzoeksvragen;
- het bevorderen van een samenhangende onderzoeksprogrammering op regionaal, nationaal en internationaal niveau;
- het bevorderen van informatievoorziening en kennisuitwisseling in en tussen de kenniswereld, overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties.

Korte geschiedenis integrale kennisagenda

30 Juli 2008: Waddenacademie opgericht (in Amsterdam)

1 en 2 december 2008: Inauguratiesymposium (in Leeuwarden)

30 mei 2009 aanbidding Kennisagenda aan voor het waddengebied verantwoordelijke bewindslieden (in Delfzijl)

Kennis voor een duurzame toekomst van de Wadden

Ambitie

.....het waddengebied te (laten) ontwikkelen tot een kraamkamer voor breed toepasbare, integrale kennis over duurzame ontwikkeling van een kustgebied, waar natuurwaarden centraal staan en een dragend onderdeel vormen van de lokale en regionale economie.....

...het gebied ontwikkelt zich tot een ontmoetingsplaats voor wetenschappers uit binnen- en buitenland, bestuurders, beleidsmakers, beheerders

...samen zoeken zij op basis van interdisciplinaire kennis duurzame en innovatieve oplossingen....

In 2020 vormt het trilaterale waddengebied het best gemonitorde en best begrepen kustsysteem in de wereld.

Integraliteit kennisagenda: systeem begrip

- a) Combinatie van twee of meer disciplines met nadruk op het overschrijden van de grenzen tussen alpha, bèta en gamma;
- b) het besteedt aandacht aan de samenhang tussen schalen in ruimte en tijd;
- c) het besteedt aandacht aan de cumulatie van processen, ingrepen en effecten;
- d) het is gebaseerd op de co-productie van kennis; het genereren van kennis komt in nauwe interactie tussen wetenschappers en beleidsmakers tot stand

1 WADDENKLIMAAT
duurzaam, veilig,
klimaatneutraal

2 WADDENNATUUR
bescherming,
ontwikkeling, adaptatie

3 WADDENWELZIJN
duurzame economie,
leefbare gemeenschap,
vitaal landschap

A VERLEDEN WADDEN

fysieke, biologische en
maatschappij dynamiek van
8000 vC tot 1930 nC

B WADDEN MONITOR

verzamelen gegevens van
(a)biotiek en maatschappij

C WADDEN TOEKOMST

endogeen en exogeen
gedreven ontwikkelings-
scenario's tot 2100

a WADDEN EXPERT

co-creatie van kennis,
kennisoverdracht en
research-onderwijs

b WERELD WADDEN

systematische vergelijking
van Nederlandse wadden
met andere wadsystemen

INTERDISCIPLINAIR

**SAMENHANG IN
RUIMTE EN TIJD
SCHALEN**

**EFFECTIEVE
INTERACTIE
KENNISVRAAG EN
-AANBOD**

A. Verleden Wadden: de reconstructie van de ontwikkeling van het waddengebied

Doel: het begrijpen van de klimatologische, geologische, ecologische, economische en sociaal-culturele dynamiek van het waddensysteem tussen het einde van het Pleistoceen (8200 voor Chr.) en de aanleg van de Afsluitdijk (1932). Het programma maakt noodgedwongen gebruik van proxies voor klimatologische, paleogeografische, paleoecologische en cultuurlandschappelijke reconstructies

B. Waddenmonitor: monitoring van de ontwikkeling van het waddengebied

Doel: het begrijpen van de natuurlijke en maatschappelijke dynamiek van het waddensysteem van 1932 (de afsluiting van de Zuiderzee) tot en met 2015 (de einddatum van diverse van de huidige monitoringprogramma's). Binnen het programma ligt de nadruk op het systematisch verzamelen en duurzaam veilig stellen van kwantitatieve gegevens voor het gehele waddengebied die relevant zijn binnen de verschillende disciplines

C. Wadden Toekomst: het voorspellen van de ontwikkeling van het waddengebied tot 2100

Doel: het begrijpen en het voorspellen van de ontwikkeling van het waddensysteem tussen 2010 en 2100. Op basis van multiple trendanalyses en kwantitatieve procesmodellen zullen denkbare, uiteenlopende scenario's voor de ontwikkeling van het waddengebied opgesteld worden en in het licht van voortschrijdend inzicht worden aangepast.

***a. Wadden Expert: kennis co-creatie, kennisoverdracht
en het opleiden van een nieuwe generatie
waddenexperts***

....verbetering van de kennisvalorisatie,... intensive interactie (co-creatie) tussen wetenschappers, kenniswerkers en beleidsmakers in alle fases van de cyclus van kennisontwikkeling....

....Waddenacademie als een centraal kennisloket, als facilitator van multidisciplinaire expertteams, inrichter van opleidingen en trainingen voor ambtenaren en beheerders, en mede-initiator van een waddeninformatiesysteem...

...Waddenacademie bijdragen aan de kennisoverdracht aan het brede publiek, ambtenaren en beleidsmakers, studenten en onderzoekers...

b. Wereld Wadden: de internationale studie van het waddengebied

Doel is een systematische vergelijking van het Nederlandse waddengebied met de Duitse en Deense delen van het waddensysteem én met intergetijdengebieden elders in de wereld. Kernwoorden zijn: samenwerking, coördinatie, prioritering, fondswerving en kennisdisseminatie

Wadden Klimaat: de Wadden duurzaam veilig en klimaat-neutraal

Duurzaam Veilig:

Hoe kan de veiligheid van de Waddenregio en haar bevolking op termijn worden gewaarborgd, mede gelet op de mogelijk nadelige effecten van klimaatverandering en zeespiegelstijging? En dit op een wijze die recht doet aan het natuurlijke en dynamische karakter van de regio en de eilanden en waarbij grootschalige ingrepen in de kustzone – zoals zandsuppleties – op een positieve wijze kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van mariene en terrestrische natuurwaarden.

2. Wadden Natuur: bescherming, ontwikkeling en adaptatie van de natuur

Bescherming: Welke vormen van (mede)gebruik beïnvloeden de ontwikkeling van de natuur en kunnen deze worden bijgesteld indien ze als schadelijk moeten worden gekwalificeerd? Hoe kan de waarde van de Waddenzee in het ecosysteem van de wereld worden veiliggesteld?

Ontwikkeling: Hoe kunnen beheer en inrichting van het waddengebied optimaal bijdragen, op een schaal van decennia, aan de natuurlijkheid van waterstromingen, geomorfologie, bodemkundige processen, kwaliteit van water, lucht en bodem, en flora en fauna? Welke ontwikkelingen garanderen op lange termijn de hoogste natuurwaarden, wat zijn de essentiële karakteristieken van die natuurwaarden en welke ontwikkelingen zijn binnen de (veranderende) randvoorwaarden mogelijk?

2. Wadden Natuur: bescherming, ontwikkeling en adaptatie van de natuur

Adaptatie: Hoe zullen mondiale veranderingen (klimaatverandering, introductie van invasieve soorten, veranderingen in de mondiale economie) de natuur in de Waddenzee beïnvloeden en hoe kan de ontwikkelingsrichting van de natuur worden bijgesteld?

3. Wadden Welzijn: duurzame economie, leefbare gemeenschap en vitaal landschap in het waddengebied

Duurzame economie: Hoe kan op duurzame wijze inhoud worden gegeven aan het streven naar werk, inkomen en leefbaarheid voor de bewoners van het waddengebied? Hoe houdt men rekening met de veerkracht binnen het systeem en met exogeen gedreven veranderingen in de regionale en de mondiale economie? (Hoe) kan duurzaam gebruik worden gemaakt van delfstoffen en geothermische energie, mede in het licht van klimaatverandering en zeespiegelstijging?

Leefbare gemeenschap en vitaal landschap: Op welke wijze kan voor de bewoners van het waddengebied een leefbare omgeving worden gegarandeerd, gegeven de voorrang voor natuurwaarden in de Wadden en gegeven ingrijpende demografische, (sociaal-) economische en culturele processen die het waddengebied ver overstijgen?

Huidige stand van zaken

Fase 1. Communicatie en terugkoppeling

In de eerste fase, direct na 30 mei 2009:

stond de verspreiding van de kennisagenda centraal;

volgde een brede consultatie (mede met behulp van een digitaal platform, wat overigens niet succesvol was);

werd op 1 en 2 juli 2009 een congres georganiseerd om vorm te geven aan de onderzoeksprogrammering van de toekomst;

werd overleg met betrokken departementen gevoerd

Fase 2. Uitwerking plannen voor implementatie van de programma's en projecten

-1 en 2 juli trekkers per programma benoemd

-7 oktober in Rotterdam besloten workshop waarin de eerste resultaten van de implementatieplannen werden gepresenteerd

-9 en 10 december aanstaande 3^e symposium van de Waddenacademie waarin implementatieplannen publiek worden gemaakt

Structuur van de uit te werken implementatieplannen (1)

- I Samenvatting overkoepelend onderzoekprogramma
(*max. 2 bladzijden*)
- II Maatschappelijke relevantie/beleidsactualiteit van het programma
(*maximaal 5 bladzijden*)
- III Wetenschappelijke doelstellingen onderzoekprogramma
en wetenschappelijke state of the art
(*max. 10 bladzijden*)
- IV Onderliggende onderzoeksprojecten (werkpakketen)
(*maximaal 10 bladzijden per project*)

Structuur van de uit te werken implementatieplannen (2)

V **Beschrijving consortium**

*(maximaal 2 bladzijden per partner aan het consortium:
korte toelichting expertise plus korte cv's van de senior-
onderzoekers plus
5 meest relevante publicaties)*

VI **Organisatiestructuur en planning** *(max 5 bldz)*

VII **Totale kosten overkoepelend onderzoekprogramma**

*(maximaal 5 bladzijden, **inclusief onderverdeling** naar
beoogd type van financiering zoals Waddenfonds, ZKO/NWO,
Deltaprogramma, departementen e.d.)*

VIII **Beoogde eerste resultaten totaal en per onderliggend onderzoeksproject** *(maximaal 2 bladzijden per project)*

Fase 3. Mobilisering van financieringskaders

ZKO (Zee- en Kust Onderzoek)

Waddenfonds

(her)bestemming departementale onderzoeksgelden

Private marktpartijen (bv energiebedrijven en financiële sector)?

Fase 4. Internationalisering

Actief zoeken naar mogelijkheden om onderzoeksprogrammering in trilateraal en in EU-verband geaccepteerd en gefinancierd te krijgen

4 december eerste overleg met onderzoekdirecteuren uit Duitsland en Denemarken (in samenwerking met CWSS en Franciscus Colijn)

Fase 5. Evaluatie en synthese

In de vijfde fase (begin 2014) wordt er een (onafhankelijke) visitatie en voortgangsevaluatie georganiseerd, op basis van een door de Waddenacademie en haar partners opgemaakte synthese met betrekking tot de behaalde doelen in de integrale kennisagenda.

bestuur Waddenacademie: Hessel Speelman, Jouke van Dijk, Pavel Kabat, Jos Bazelmans en Peter Herman

bureau Waddenacademie: Sjerpy Joustra, Tim van Oijen, Syds Wiersma, en Klaas Deen

Dank voor de aandacht!

Vragen?